

Taksvärkki

Nina Jutila

Taksvärkki ry koolikoordinaator

Terhi Ylikoski

Õiglase kaubanduse edendamise ühingu projektijuht

Esimest Taksvärkki vedasid 1969. aastal teiste hulgas Peter Rosenbröijer, Martti Mellais ja Soome Panga praegune peadirektor Erkki Liikanen.

Taksvärkki ry¹ liikumine sai alguse 1961. aastal Rootsisis, kui tollane ÜRO peasekretär Dag Hammarskjöld lennukõnnetuses hukkus ja õpilased soovisid tema mälestust jäädvustada. Nii korraldati kuulsat rahuvõitleja ning ülemaailmse vastutuse eestkõnelejana tuntud Hammarskjöldi mälestuseks korjandus „en dag för Dag“ (üks päev Dagi eest). Selle ühe päeva töötasid õpilased ettevõtetes ja mujal neile sobival töökohtadel ning teenitud raha läks arengumaade toetuseks. Korjanduse suupärasemaks nimetuseks kujunes peagi *Dagsverke* (Dagi töö, päevatöö) ja soome keeles tuli kasutusele kõlalt sarnane *Taksvärkki*. Peagi levis *Taksvärkki* ka teistesse Põhjamaadesse.

Soome jõudis *Dagsverke* korjandus 1967. aastal. Siis tegid soome kooliõpilased ühe päeva tööd, et koguda raha Peruu inkade toetuseks. Esimese kolme aasta jooksul korraldasid heategevuslikku tööpäeva ainult kooliõpilased, aga seejärel liitusid kiriku-, noorsootöö-, ametiühingute- ja rahuliikumine, kes on nüüd kõik *Taksvärkki* ry liikmesorganisatsioonid. Suur osa Soome õppuritest on *Taksvärkki* tööpäeval otseselt või

kaudselt kaasa löönud. 1970. ja 1980. aastatel korraldati neid päevi mõne aastaste vaheaegadega, kuid 1990. aastate keskelt alates on *Taksvärkki* toimunud jälle igal aastal ja sellest on saanud Soome paljude koolide iga-aastane tava.

Taksvärkki korjandust korraldatakse igal aastal. Kuid *Taksvärkki* ry-l on ka arengukoostöö projekte, mis kestavad mitu aastat. Praegu on koostööprojektid Kambodža, Nepali, Tansaania, Guatemala ja Keeniaga. *Taksvärkki* ry projektid on seotud kooli ja õppimisega ning nendega püütakse edendada laste õiguste kaitsmist ÜRO laste õiguste konventsiooni vaimus.

Noorelt noorele

Taksvärkki on paljudele õpilastele hea võimalus anda oma panus arengukoostöösse ning teha midagi vaesemate maade laste ja noorte heaks. *Taksvärkki* ry eesmärk on innustada soome noori osalema ülemaailmses vastutuses, julgustada neid looma kontakte arengumaade noortega ning kaitsta arengumaade laste ja noorte õigusi ning positsiooni ühiskonnas.

Taksvärkki ry on teinud koolilaste teenitud rahaga arengukoostöö programme juba 1967. aastast. Koostööpartneriteks on enamasti olnud kõige vaesemate arengumaade väiksed kohalikud kodanikuühendused. Projektid kestavad 3–5 aastat. Lisaks *Taksvärkki* korjandusele toetab selliseid projekte ka Soome välisministeerium.

Taksvärkki ry maailmahariduse programm on lähtunud Soome põhikooli ja gümnaasiumi õppekavadest, järgitud põhiprintsiipi ja teemavaldkondade sisu. Keskseks teemaks on võetud laste ja inimõigused, võrdvärsus, sallivus, kultuuride vastastikune mõistmine.

Soome eluviisi võrdlemine vaesemate maade eluviisiga kasvatab sallivust. *Taksvärkki* ry tahab innustada koole ja õppeasutusi otsima kokkupuutepunkte maailma reaaleetide ja Soome eluviisi vahel.

Taksvärkki ry annab igal aastal välja ka õppematerjale ning koolitab vabatahtlikke maailmahariduse koolitajaid. Maailmahariduse materjali saavad koolid endale tasuta.

Õpetajad peavad *Taksvärkki* teenu-seid ning materjali oluliseks ja tõhusaks. Eriti kõrgelt hinnatakse audiovisuaalseid materjale, nagu hommikusele kogunemisele sobivad materjalid ja dokumendid CD-del ja DVD-del.

Taksvärkki ry koolitab vabatahtlikke maailmahariduse õpetajaid, kes käivad Soome koolides ja õppeasutustes arengumaade laste ja noorte elust rääkimas. Väljastpoolt kooli tulnud külalisõpetajad on huvitatud ja kasulik vaheldus kooli argipäevas.

¹ ry – registreeritud organisatsioon
<http://www.taksvarkki.fi/>